

Sažetak

Marko Babić, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb
UDK 808.62(091), izvorni znanstveni članak, primljen 5. 8. 1989, prihvaćen za tisak 5. 11. 1989.

The Names of the Language hrvatski (Croatian), zemaljski (Land's Language), bosanski (Bosnian) in the First Decade of Austro-Hungarian Rule in Bosnia and Herzegovina

The author describes changes in the names for language spoken in Bosnia and Herzegovina in the early years of Austro-Hungarian occupation.

PITANJA I ODGOVORI

O SIBILARIZACIJI IMENICA
KAO BAKTERIOFAG, MAKROFAG

Dr. Mislav Jurin, liječnik iz Zagreba, pita kako glasi množina imenica *bakteriofag*, *makrofag*. Zna da bi zbog sibilizacije trebalo biti *bakteriofazi*, *makrofazi*, ali mu se ti oblici čine neobičnima pa pita može li *bakteriofagi*, *makrofagi*.

Odgovor je jednostavan: *bakteriofagi*, *makrofagi*. Te oblike kao natuknice nalazimo u Općoj enciklopediji JLZ, a da je u njoj jezik upotrebljavan s mnogo pomnije, to sam jednom prilikom već rekao. Sibilizirani oblici tu bi zaista bili neobični ne samo zato što bi se drugi dio složenice podudarao s DL jd. imenica *faza-fazi*, nego zato što sibilizacija nije više apsolutna. Zato će biti dobro da odgovor osvjetlim nešto šire.

Sibilizacija je u nom. i dat. mn. imenica m. r. donedavno bila dosta čvrsta kategorija. Provodi se na glavnini naših i stranih imenica: *junaci*, *vrazi*, *dusi*, *dodaci*, *izdaci*, *zaseoci* . . . , a sasvim je obično *dijalektolozi*, *filolozi*, *kirurzi*, *šilinci* . . . Sada ima i naših i stranih riječi gdje se više ne provodi.

Od naših imenica mislim da je na čelu kolone imenica *dečko*. Za nju T. Maretić kaže: »od *dečko* ne govori se drukčije nego *dečki*, *dečkima*«. (Gramatika i stili-

stika . . . , 1931, str. 113). Ali misli da bi od *Marko* množina bila *Marci*, *Marcima* kad bi komu zatrebala. Ja pak mislim da danas ti sibilizirani oblici ne bi bili prihvaćeni kao ni od *Boško*, *Cvjetko*, *Tvrtko*, *Vlatko*, *Zlatko* . . .

Ali da ne nagađamo oblike imenica koje u množini gotovo da i ne dolaze, mislim da se sibilizacija ne bi provodila ni u množini imenica kao što su *lisko*, *plačko*, *snješko*, *srečko*, *zločko* . . .

Kad je dakle sibilizacija načeta u našim imenicama, onda je razumljivo što je nema i u nekim tudicama. Tako je samo *Baski*, *streptokoki*; *dingi*, *tangi*, *magi*, *Pelazgi*; *bronhi*.

Klaić u RSR kaže da je od *flamingo* mn. *flaminzi*, ali već kod Krleže nalazimo *ružičasti flaminzi* (Na rubu pameti, 1954, str. 196).

Imenicu *fijasko* Klaić upućuje na *fjasko* i tu kaže da je množina *fjasci*, ali možemo očekivati da će se javiti i *f(i)jaski*, ako već nije.

Kao zaključak može se reći da sibilizacija u mn. imenica m. r. nije više općenita, da ima domaćih i stranih riječi koje imaju samo oblike bez sibilizacije. Ipak, ako postoji dvojna mogućnost, onda bi prednost trebali imati sibilizirani oblici.

Stjepan Babić